

Lov om uddannelse af lærere til folkeskolen.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel I.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Uddannelsen efter denne lov har til formål at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for undervisning i ungdomsskolen og aftenskolen.

Stk. 2. Uddannelsen skal give den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig til varetagelse af lærergerningen, og skal tilstræbe at fremme de studerendes personlige udvikling.

§ 2. Læreruddannelsen gives på statsseminarier eller på privatseminarier, der er godkendt af undervisningsministeren. Undervisningsministeren kan bestemme, at uddannelse erhvervet andre steder kan indgå i læreruddannelsen efter nærmere regler.

Stk. 2. Godkendelsen af privatseminarier meddeles for et bestemt åremål på nærmere af undervisningsministeren fastsatte betingelser.

§ 3. Undervisningsdirektøren for folkeskolen og seminarierne er undervisningsministerens tilsynsførende med seminarierne.

Stk. 2. Undervisningsdirektøren er formand for censorerne ved læreruddannelsens prøver og træffer foranstaltningerne til prøvernes afholdelse.

§ 4. Seminarierådet er rådgivende for undervisningsministeren i sager om læreruddannelsen.

Stk. 2. Seminarierådet består af undervisningsdirektøren for folkeskolen og semi-

narierne som formand samt 16 medlemmer, der beskikkes af undervisningsministeren. Af medlemmerne skal 3 udpeges af statsseminariernes rektorer, 3 af privatseminariernes rektorer, 3 af statsseminariernes lærere, 3 af privatseminariernes lærere, 1 af lærerrådet ved Danmarks lærerhøjskole, 1 af Danmarks Lærerforening og 2 af Lærerstudenterendes Landsråd.

Stk. 3. Rådet udvides med en repræsentant for øvelsesskolerne, når det behandler sager, som angår disse, og med undervisningsdirektøren for gymnasieskolerne, når det behandler sager om adgangen til seminarierne. De af Lærerstudenterendes Landsråd udpegede medlemmer deltager ikke i behandlingen af sager om censorer.

Stk. 4. Seminarierådet holder møde mindst én gang om året.

Kapitel II.

Optagelse på seminarierne.

§ 5. Optagelse på seminarierne er betinget af, at ansøgeren har bestået højere forberedelseksamen eller studentereksamen.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan bestemme, at ansøgere med anden tilsvarende uddannelse kan optages.

Stk. 3. Hvis der er flere ansøgere til et seminarium, end det kan optage, bestemmer seminariets rektor efter forhandling i lærerrådet, hvem der skal optages. Undervisningsministeren kan efter forhandling med seminarierådet fastsætte almindelige retningslinjer for sådanne afgørelser.

Stk. 4. Optagelse på seminarierne sker ved uddannelsens begyndelse. Undervisningsministeren kan dog under særlige omstændigheder tillade fravigelse af denne bestemmelse.

Kapitel III.

Læreruddannelsen.

§ 6. Uddannelsen skal for alle studerende omfatte:

- 1) de pædagogiske fag: pædagogik og psykologi, undervisningslære, praktisk skolegerning og pædagogisk speciale,
- 2) fagene dansk (med kendskab til svensk og norsk), skrivning, regning og kristendomskundskab,
- 3) grunduddannelse i tre af fagene formning, sang/musik, legemsøvelser og håndarbejde efter den enkelte studerendes eget valg,
- 4) samtids- og samfundsorientering,
- 5) videregående uddannelse i to af folkeskolens fag (linjefag),
- 6) supplerende kursus og fællestimer.

Stk. 2. Ud over den i stk. 1 nævnte uddannelse kan de studerende vælge

- a) uddannelse i et yderligere linjefag,
- b) undervisning (frilæsning) i form af kursus eller studiekredse,
- c) undervisning i instrumentalmusik, herunder orgelspil.

Stk. 3. De studerende vælger pædagogisk speciale og linjefag inden for de ved seminarierne givne muligheder, jfr. stk. 4 og 5. Undervisningen påbegyndes i uddannelsens 2. år.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med seminarierådet, hvilke fag der kan være linjefag, og hvilke kursus der er obligatoriske efter stk. 1, nr. 6.

Stk. 5. Undervisningsministeren godkender, på hvilke områder der af det enkelte seminarium tilrettelægges undervisning i pædagogisk speciale, linjefag og frilæsning.

Stk. 6. Undervisningsministeren bemyndiges til for det nuværende statens seminarium for småbørnslærere at godkende en tilrettelæggelse af uddannelsen, således at den tager særligt sigte på undervisningen i folkeskolens yngste klasser.

§ 7. Efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med seminarierådet, kan studerende fritages for grunduddannelse i et eller flere af de i § 6, stk. 1, nr. 3, nævnte fag, når ganske særlige forhold foreligger.

Stk. 2. Oplysning om fritagelsen gives i afgangsbeviset.

§ 8. Uddannelsen efter § 6, stk. 1, nr. 2, i fagene dansk, skrivning, regning og kristendomskundskab skal afsluttes med en prøve ved udgangen af uddannelsens første år. På grundlag af resultatet af denne prøve og en vurdering af den pågældende i de øvrige fag, som undervisningen har omfattet efter § 6, stk. 1, herunder i praktisk skolegerning, afgør seminarierådet, om den enkelte studerende kan fortsætte uddannelsen i dens 2. år.

Stk. 2. Ved afslutningen af undervisningen i faget praktisk skolegerning foretages der en vurdering af den studerendes standpunkt. For at kunne afslutte den samlede uddannelse skal den studerende have den undervisningsfærdighed, som er nødvendig til varetagelse af undervisning i folkeskolen.

Stk. 3. I de øvrige fag konstateres de studerendes standpunkt ved afsluttende prøver, der holdes ved den pågældende undervisnings ophør.

Stk. 4. Der holdes dog ikke prøve i

- a) sang/musik efter § 6, stk. 1, nr. 3,
- b) kursussemner efter § 6, stk. 1, nr. 6,
- c) emner for undervisning efter § 6, stk. 2, b) og c).

Stk. 5. De studerende kan indstille sig til uddannelsens afsluttende prøver efter 3¹/₂ år og skal indstille sig efter 4 år. Indstilling senere end efter 4 år kan i særlige tilfælde finde sted efter godkendelse af seminarierets rektor. Denne kan endvidere, når ganske særlige forhold taler derfor, tillade, at en studerende indstiller sig efter 3 år.

Stk. 6. For aftenseminarier kan undervisningsministeren efter forhandling med seminarierådet fastsætte særlige bestemmelser om tidspunktet for den i stk. 1 nævnte prøve og om tidspunkterne for indstilling til de afsluttende prøver.

§ 9. De i § 8 omhandlede prøver er skriftlige og mundtlige. Undervisningsministeren bestemmer, i hvilke fag der skal afholdes skriftlige prøver ved alle seminarier, samt hvilke skriftlige prøver der er fælles for seminarierne. Undervisningsministeren kan tillade de enkelte seminarier at afholde skriftlige prøver i stedet for mundtlige i visse fag.

Stk. 2. Opgaverne ved de skriftlige prøver, der er fælles for alle seminarier, stilles af undervisningsministeriet. Opgaverne ved andre skriftlige prøver stilles af lærerne efter censors godkendelse.

Stk. 3. De mundtlige prøver er offentlige. Ved disse eksamineres der af vedkommende lærere, og eksamensspørgsmålene stilles af disse efter censors godkendelse.

Stk. 4. Undervisningsministeren beskikker censorerne efter forhandling med seminarierådet.

Stk. 5. Der udstedes bevis for den gennemførte uddannelse. Undervisningsministeren fastsætter regler om bevisets indhold og form.

§ 10. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med seminarierådet nærmere regler om

- a) undervisningen og fagenes omfang,
- b) formen for og fordringerne ved prøver og standpunktsbedømmelse,
- c) prøvernes afholdelse og
- d) karaktergivning og censur.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan for de enkelte seminarier godkende sådanne afvigelser fra denne lovs bestemmelser om uddannelsen, som muliggør gennemførelse af forsøgsarbejde. Forsøgsplaner skal drøftes i seminarierådet, før de kan godkendes.

Kapitel IV.

Seminarierne.

§ 11. Et seminarium ledes af en seminarierektor, der skal deltage i undervisningen i et af undervisningsministeren fastsat omfang.

Stk. 2. Til bistand for seminarierektoren i det administrative arbejde kan der ansættes en inspektør.

Stk. 3. Til bistand for seminarierektoren ved tilrettelæggelsen af de studerendes ud-

dannelse i praktisk skolegerning kan der ansættes en praktikleder.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere retningslinjer for inspektørens og praktiklederens virksomhed.

§ 12. Det er en betingelse for fast ansættelse - ved private seminarier for godkendelse - som seminarieadjunkt, -lektor eller -rektor, at vedkommende har en uddannelse, der kan godkendes af undervisningsministeren, og har bestået den for seminarierens lærere anordnede pædagogiske prøve.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler om denne prøve, herunder om hel eller delvis fritagelse for den i særlige tilfælde.

§ 13. Fast ansatte lærere ved seminarierne har pligt til efter seminarierektorens nærmere bestemmelse at overtage timer i den faste øvelsesskole som en del af deres pligtige timetal. Sådant bestemmelse kan kun træffes efter aftale med skolens leder og - hvis skolen er kommunal - med de kommunale skolemyndigheder.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan tillade, at en seminarielærer på tilsvarende måde overtager timer i andre skoleformer.

§ 14. Lærerrådet ved et seminarium består af seminarierektoren, seminariets lærere, herunder timelærere, og lederen af seminariets faste øvelsesskole. Rådet vælger selv sin formand.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om rådets virksomhed fastsættes af undervisningsministeren.

§ 15. De studerende ved et seminarium vælger et råd, de studerendes råd.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om rådets sammensætning og beføjelser fastsættes af undervisningsministeren.

§ 16. Undervisningen på statsseminarierne er vederlagsfri.

Stk. 2. Til nedbringelse af undervisningsafgiften for studerende ved private seminarier kan der ydes statsstøtte i forhold til en af undervisningsministeren godkendt undervisningsafgift.

§ 17. Afgørelse om bortvisning træffes af undervisningsministeren efter indstilling fra seminariets rektor. Inden indstilling sker, skal sagen behandles i lærerrådet.

Kapitel V.

Øvelsesskoler.

§ 18. Til hvert seminarium skal der være knyttet en fast øvelsesskole, der så vidt muligt skal være fuldt udbygget med 8.-10. klasse og realafdeling. Den faste øvelsesskole kan være en statslig eller privat skole, der har ledelse fælles med seminariet, eller en kommunal skole, der stilles til rådighed for seminariet. Skolen og seminariet samarbejder om planerne for skolens virksomhed som øvelsesskole.

Stk. 2. Endvidere er enhver offentlig skole og enhver privat skole, der modtager statstilskud, pligtig at stille sig til rådighed som supplerende øvelsesskole. Aftale om denne virksomhed træffes af seminarierektoren med de pågældende skolers ledere og - hvis skolen er kommunal - med de kommunale skolemyndigheder, således at de nærmere planer lægges efter forhandling mellem seminariet og skolelederne.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter efter forhandling med finansministeren og finansudvalget regler for ydelse af tilskud til kommunerne til opførelse og drift af faste øvelsesskoler samt regler om tilskud til de supplerende øvelsesskoler.

Stk. 4. I tilfælde af uoverensstemmelse om pligten til at stille en skole til rådighed som øvelsesskole eller om omfanget af øvelsesskolernes virksomhed træffes afgørelsen af undervisningsministeren.

Stk. 5. Er befordring af de studerende til og fra øvelsesskolerne nødvendig, afholdes udgiften hertil af seminarierne. Til private seminarier, der har udgifter til sådan befordring, yder staten tilskud i forhold til den tilsvarende udgift ved statsseminarierne.

§ 19. Ved udnævnelse af skoleinspektøren eller lederen af en kommunal skole, der er fast øvelsesskole for et seminarium, og ved ansættelse af lærerne eller afgørelse af,

hvilke lærere der skal gøre tjeneste ved en sådan skole, skal der tages hensyn til skolens funktion som øvelsesskole. Seminariets rektor skal have lejlighed til at udtale sig, inden der gøres indstilling om udnævnelsen eller træffes bestemmelse om ansættelse eller tjeneste ved skolen.

Stk. 2. Inden lederen eller lærerne ved en statsøvelsesskole ansættes, skal vedkommende skolekommission have lejlighed til at udtale sig.

Stk. 3. De lærere ved de kommunale faste øvelsesskoler og ved de supplerende øvelsesskoler, der skal undervise de studerende i praktisk skolegerning, antages hertil af seminarierne efter aftale med de pågældende skolers ledere eller med de kommunale skolemyndigheder efter nærmere retningslinjer, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 4. Til ledere og lærere ved de i stk. 3 nævnte øvelsesskoler ydes honorarer, hvis størrelse fastsættes på finansloven.

§ 20. Lærerrådet ved en fast øvelsesskole, der har ledelse fælles med seminariet, består af skolens leder og lærere, herunder timelærere. Rådet vælger selv sin formand.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om rådets virksomhed fastsættes af undervisningsministeren.

Kapitel VI.

Videre uddannelse.

§ 21. Videre uddannelse af folkeskolens lærere søges efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse samlet under Danmarks lærerhøjskole, herunder ved dennes afdelinger i provinsen. Dog foregår videre uddannelse i legemsøvelser på Danmarks højskole for legemsøvelser, og uddannelse i sløjd og praktisk arbejde (værkstedundervisning) foregår, indtil undervisningsministeren måtte træffe anden bestemmelse, på Dansk sløjdlærerskole og Askov sløjdlærerskole.

§ 22. Lærere i folkeskolen eller ved private skoler med statstilskud, herunder aspiranter, timelærere og faste vikarer, der må ophøre med deres lærergerning og holde

vikar under videre uddannelse, kan få vikarudgiften dækket af statskassen inden for et samlet antal vikarudgiftsportioner, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren og finansudvalget.

§ 23. Der kan ydes stipendier til videre uddannelse til lærere, der ikke har ansættelse eller af anden grund ikke har fået vikarudgift dækket efter § 22, samt til lærere, der har fået dækket vikarudgiften, men hvis videre uddannelse påfører dem særlig store udgifter. Det samlede stipendiebeløb fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren og finansudvalget.

§ 24. Undervisningsministeren fastsætter regler for ydelsen af vikarudgiftsdækning og stipendier efter §§ 22 og 23.

§ 25. Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for, i hvilket omfang deltagelse i videre uddannelse efter de stedlige skolemyndigheders bestemmelse kan indgå i en lærers pligtige timetal med den virkning, at der såvel til lærerens løn som til udgiften til vikar ydes sædvanligt statstilskud, jfr. § 44 i lov nr. 156 af 7. juni 1958 om lønninger m. m. til folkeskolens lærere. Tilsvarende regler kan fastsættes, for så vidt angår private skoler, der modtager statstilskud.

Givet på Christiansborg slot, den 8. juni 1966.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

K. B. Andersen.

Kapitel VII.

Ikrafttræden m. v.

§ 26. Loven træder i kraft den 1. august 1969.

Stk. 2. Reglerne i kapitel II kommer dog første gang til anvendelse ved optagelsen på seminarierne til undervisningsåret 1969-70.

Stk. 3. Reglerne i kapitel III om læreruddannelsen finder anvendelse for studerende, der begynder deres uddannelse i undervisningsåret 1969-70 eller senere.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan bestemme, at lovens § 4 træder i kraft før den 1. august 1969.

Stk. 5. Lov nr. 220 af 11. juni 1954 om uddannelse af lærere til folkeskolen og lov nr. 201 af 16. juni 1962 om midlertidig ændring i lov om uddannelse af lærere til folkeskolen ophæves. Disse lovs regler om læreruddannelsen finder dog fortsat anvendelse for de studerende, der har begyndt deres uddannelse i undervisningsåret 1968-69 eller tidligere.

Stk. 6. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere overgangsregler.

§ 27. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som Grønlands særlige forhold tilsiger, og træder da i stedet for lov nr. 145 af 13. maj 1964 om læreruddannelsen i Grønland.

Lov om højere forberedelseksamen

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til De Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburgerne, ved Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet

§ 1. Højere forberedelseksamen skal sikre tilstedeværelsen af de kundskaber, der er nødvendige til at begynde uddannelsen til lærer i folkeskolen.

Stk. 2. Efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse kan højere forberedelseksamen også tilrettelægges med henblik på andre videregående uddannelser.

§ 2. Undervisningen til højere forberedelseksamen omfatter følgende fag: dansk, kristendomskundskab, historie, biologi, geografi, matematik, fysik, kemi, engelsk, fransk, tysk, sang, formning og legemsøvelser.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan tilføje yderligere fag.

Stk. 3. Elever, der ikke tilhører folkekirken, fritages efter anmodning for undervisning i kristendomskundskab.

§ 3. Undervisningen gives på kursus til højere forberedelseksamen. Sådanne kursus kan oprettes som statskursus af undervisningsministeren og som private kursus med undervisningsministerens godkendelse.

Stk. 2. Kursus kan kun oprettes, hvis undervisningsministeren finder, at der er grundlag for en forsvarlig undervisning, herunder kvalificerede lærere, egnede lokaler og fornødent udstyr.

Stk. 3. Godkendelse gives for et bestemt antal år.

Stk. 4. Undervisningsministeren foranstalter tilsyn med kurserne.

Folketingstid. 1965-66: 81, 987,5629, 6000; A. 561; B. 1041, 1157; C. 537.

§ 4. Private kan ret til tilskud af regler om tilskud undervisningsmidler med finansministerens tilladelse.

§ 5. Ved hvert kursus skal der være et elevråd, hvis medlemmer vælges af eleverne. Stk. 2. De nærmere bestemmelser om elevrådets sammensætning og beføjelser fastsættes af undervisningsministeren.

§ 6. Undervisningsministeren lader højere forberedelseksamen afholde ved kurserne.

Stk. 2. Det er en betingelse for at indstille sig til eksamen, at den pågældende er fyldt 18 år inden den 1. februar i det år, eksamen finder sted. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om undtagelse i særlige tilfælde fra denne betingelse.

Stk. 3. De øvrige betingelser for at indstille sig til eksamen fastsættes af undervisningsministeren. Det kan ikke fastsættes som betingelse, at den pågældende har fulgt undervisningen til højere forberedelseksamen.

§ 7. Eksamen omfatter de fag, der undervises i efter § 2. Resultatet af prøver i fagene sang, formning og legemsøvelser indgår ikke i beregningen af, om eksamen er bestået.

Stk. 2. Eksaminander, der ikke tilhører folkekirken, fritages efter anmodning for prøve i kristendomskundskab.